

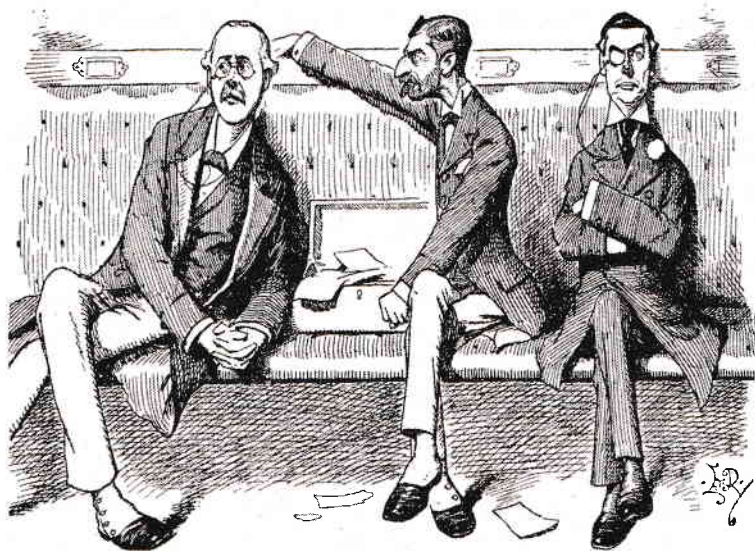
**CRONICILE
LUI MAX**

1886-1888

De la Capșa la Palat

Paul Editions

Cronicile lui Max 1886-1888 5
De la Capșa la Palat 215

POLITICĂ ȘI PRESTIDIGITAȚIE

De câte ori întâmplarea se amestecă în treburile noastre, trebuie să iasă la maidan câte o nostimadă.

De pildă, sunt câteva zile de când afișele lipite pe străzile capitalei anunță că la 15 vor începe – nu știu bine în ce anume sală – reprezentațiile de prestidigitație, date de mult decoratul și dibaciul profesor Cazeneuve. Tot cam atâtea zile sunt, de când „Monitorul oficial“ anunță că la 15 noiembrie vor începe pe bulevard și în dealul Mitropoliei reprezentațiile... pardon, – vor începe lucrările Corpurilor legiuitoare.

La prima vedere, nimic nu pare mai natural decât aceste două știri, și mulți nu prea înțeleg, poate, unde am de gând să ajung.

Deschiderea Corpurilor legiuitoare la 15 noiembrie este o îndatorire Constituțională, și știut este că astăzi îndatoririle constituționale sunt îndeplinite cu sfințenie când au cea mai mică legătură cu chestiunile de diurne....

Dar îndrăzneala d-lui Cazeneuve de a-și începe reprezentațiile odată cu acele ale Corpurilor legiuitoare, mi se pare că trece peste marginile buneii cuviințe și mă aștept să-l văd expulzat sub inculparea că are marfă proastă.

Da, marfă proastă; insist asupra acestui calificativ și mă explic.

Cu ce vrea d. Cazeneuve să ne uimească și ce ne poate arăta care să fie lucru nou pentru noi?

Vrea să ne sperie cu decorațiile ce le poartă pe piept și pe care le vedem zugrăvite pe portretul său gigantic, lipit pe zidurile răposatului hotel Broft?

Slavă Domnului, îi putem răspunde imediat prin fotografia Luminăției Sale principelui Dimitrie Ghica, împănat de asemenea semne onorifice și pe față și pe dos.

E vorba să ne arate d. Cazeneuve că poate băga în gură o lumânare aprinsă.

În grabă aducem și noi pe primarul de la Focșani, Săveanu, care a păpat toate felinarele din orașul ce-l administrează părintește, dar pe întuneric.

Are să scoată poate din buzunarul spectatorilor câte o piesă de cinci lei, să o bage într-o pălărie și să facă dintr-însa jumări?

Ei, și! N-avem noi treizeci și doi de prefecti, mii de perceptori, care apucă pe un contribuabil, îi scoate din pungă tot ce are, și face din acele sume... leturghie cu bragă!

Are de gând d. Cazeneuve să ia un dovreac, să-l acopere cu un borcan de sticlă, și până când numără publicul una, două, trei, să facă să dispară și borcanul și dovreacul?

Curată jucărie, pe lângă dexteritatea primului Ministru care bagă într-un portofoliu ministerial trei, patru sau cinci cetățeni de-a rândul, și-i face nevăzuți tocmai când ne așteptăm să vedem ce sunt în stare să facă!

A rămas chestiunea memoriei surprinzătoare a cavalerului Cazeneuve, care spune pe de rost versuri din toți autorii, și istorisește multe și mărunte. Dar, sărac de mine, n-avem noi memoria și mai surprinzătoare a cavalerului Brătianu Ion care-ți spune pe de rost ce au vorbit și chiar n-au vorbit toți răposatii, începând de la Berezovski și până la împăratul Alexandru al II?

Prin urmare scamatorii noștri politici lasă pe jos pe noul venit.

Să fiu însă drept: d-nul Cazeneuve, după ce-și termină experiențele, înapoiază spectatorului batista luată împrumut!

PĂLĂRIA D-LUI MAIORESCU

Marele general și orator Alcibiade...

Să mă iertați dacă încep astfel cronica mea, dar țin să vă dovedesc că nu sunt tocmai certat cu amintirile istorice. Marele general și orator Alcibiade, spre a mai da ceva de vorbă atenienilor, se apucă într-o zi să taie coada câinelui său. Negreșit că această operație o făcu într-o zi când în calitatea sa de general nu comanda manevrele după platoul de la Propylaea (Cotrocenii de acolo) nici în ziua când, în calitatea sa de orator, avea procese la tribunalul local. Aceste două însărcinări ale lui Alcibiade ne dovedesc – fie zis în treacăt – că cumulul exista de atunci, și prin urmare degeaba zbiară opoziția în contra guvernului actual.

Așadar Alcibiade tăie coada cânelui său, și, în timp de nu știu câte zile, locuitorii orașului uitară toate faptele însemnate ale săptămânii spre a nu vorbi decât despre această mare și interesantă operație.

Spre a da de vorbă bucureștenilor, d. Maiorescu crezu că în ziua când întregul guvern și-a pierdut capul, este iertat unui simplu particular, orator, dar nu general ca Alcibiade, să-și piardă pălăria și să iasă cu capul gol, mai ales când acea pălărie o pierduse fără voie în sanctuarul Curții de apel, unde, pe când magistrații împart justiția cu echitate, auditorii împart pălăriile și bastoanele cu multă dexteritate. Dreptate și prestidigitație! Iar cum! Rău a făcut d. Maiorescu, căci peste o jumătate de oră – după spusele binevoitorilor, blânzilor și compătimitorilor

noștri concetățeni – eminentul nostru profesor de filosofie pierduse nu numai pălăria, dar chiar și ce are dedesubt!

Toți susțineau aceasta. Toți, și o persoană care, după ce auzise noutatea la orele trei, asistase la orele cinci la cursul său de la Universitate, întreba cu naivitate dacă acest zvon este adevărat!

În sfârșit istoria pălăriei fu cunoscută a doua zi și se știu că zvonul răspândit n-avea mai mult temeii decât depeșile *Agenției Havas* din anul mântuirii 1885 în chestiunea conflictului serbo-bulgăresc.

Păcat! căci consiliul medical adunat în grabă făcuse deja un raport de 365 de coli constatând că omenirea s-a înavuțit cu o nouă boală numită *demența căciularis*, ale cărei simptome principale sunt: pierderea de căciulă însoțită de plimbare pe pod cu capul gol și de purtare de ghiozdan cu hârtii sub brațul stâng!

Moralitatea ce o putem trage din această întâmplare este că: dacă pe de o parte omul nu trebuie să se plimbe pe stradă fără pălărie, pe de altă parte nici nu trebuie să meargă cu pălărie la tribunalele noastre.... sau cel puțin trebuie să lase buna cuviință la o parte și să ceară autorizația președintelui spre a pleda cu pălăria în cap!

În caz când președintele ar refuza această autorizație, lucru despre care nu mai încapе îndoială, nu vă mai rămâne, d-lor avocați, decât să vă puneți sub protecția procurorilor, care vor lua act că ați avut pălărie când ați intrat în ședință... și vor constata pe urmă prin proces-verbal în regulă că vi s-a furat.

PĂRUIALA!

Omenirea din timpurile eroice, nu era mai blândă decât în zilele noastre, și când se ivea câte o neînțelegere între vecini, păruiala pronunța hotărârea sa definitivă, osândind pururea pe acel care mâncase trântea, pentru a se învăța minte să nu mai fie găman.

Noi, care suntem de gintă latină și ne coborâm în linie dreaptă de la romani, nu se putea să rămânem mai prejos decât străbunii noștri și eram datori să introducem cel puțin în moravurile parlamentare, câteva deprinderi care să amintească că ne luăm după tipicul fraților Horatius în lupta lor cu frații Curiatus.

Corpurile legiuitoare aveau un regulament interior slab, foarte slab: trebuia modificat cu orice preț.

De o lună, o comisie lucra zi și noapte spre a da naștere unui regulament demn de timpurile romanilor, strămoșii noștri, și care să fie totodată la înălțimea camerelor actuale.

Tânărul deputat Djuvara, cunoscut pentru înrudirea sa cu scriitorii Antichității de când a făcut apel la memoria lui Pericles, a fost însărcinat să studieze cu de-amănuntul deprinderile romanilor și să elaboreze un nou regulament.

Iată articolele cele mai de căpetenie din această lucrare:

Art. 5. Pentru ca alegerea unui deputat să poată fi validată de cameră, el este dator să dovedească mai întâi că nu este *invalid* și că a urmat regulat în cei din urmă doi ani, cursurile de gimnastică ale d-lui Velescu.

Art. 40. Comisia de indigenat, comisiile bugetare, financiare

și celelalte sunt suprimate și înlocuite printr-o singură comisie numită de pugilat sau păruială.

Art. 41. Înaintea acestei comisii se înfățișează în fiecare sesiune, candidații numiți de fiecare partid politic (opozitie și guvernamental) care au să susțină și să combată proiectele de legi.

Art. 79. Voturile Camerei se dau prin păruială simplă, prin păruială cu lovituri de pumn și prin păruială cu trântea.

Art. 80. Pentru votarea unei legi, se aduce în mijlocul Camerei deputatul care este pentru și cel care este contra legii. Lupta începe; președintele numără loviturile și proclamă rezultatul votării în favoarea celui care a biruit.

Art. 81. Votarea prin păruiala simplă, urmează până când unul din luptători strigă: „Ajunge!“ . Nu pot lua parte la acest fel de vot deputați cheli sau care poartă perucă.

Art. 82. Rezultatul păruiei cu pumnii se constată după numărul loviturilor primite de fiecare. În caz de paritate de pumni, rezultatul este nul și discuția se amână pe a doua zi.

Vineri, 13 decembrie, era ziua hotărâtă pentru repetiția generală a punerii în aplicație a noului regulament. Spre a se ști dacă trebuia sau nu să se dea cuvântul d-lui Kogălniceanu, președintele desemnase doi deputați din partide opuse, adică pe d-nii Dimancea și Epurescu, care urmau să se ia la păruială.

Camera adastă rezultatul acestei prime experiențe cu aceeași nerăbdare cu care ofițerii noștri de artilerie adăstau experiențele cupolelor.

La ora trei, deputatul Dimancea și deputatul Epurescu se coboară de pe băncile lor și se opresc în mijlocul *sacrosanctei incinte* – cum zice d-nul N. Ionescu.

Cu surâsul pe buze, se ploconesc fiecare de trei ori – ca la circ – aruncă *bezele* spre tribuna damelor și apoi își scuipe în palme – tot ca la circ – ca să nu le alunecă degetele când se vor încăiera.

Deodată, tronc! Coconu Ștefan, chestorul, care nu știa nimic despre cele ce se petreceau și nu avea habar despre modificările introduse în regulament, căci sufletul maicei fusese reținut aiurea, se amestecă în treabă și desparte pe luptători.

Regulamentul cel nou a rămas dar nepus în aplicare deocamdată. Eu însă, din cauza lui coconu Ștefan, nu știu dacă am pierdut sau câștigat zece lei. Un confrate se prinsese cu mine – tot ca la circ – că d. Dimancea va trânti pe d. Epurescu, și eu susțineam că d. Dimancea va fi trântit de d. Epurescu, pentru că: „Nu se știe de unde sare *iepurele!*”.

BERBECUL DE PE BULEVARD

Domnilor deputați și senatori veniți din județe și care se întreabă ce este de văzut în București, le pot recomanda două noutăți.

Întâi: lumina electrică la teatru. Acei însă care doresc să facă o economie de cinci lei – presupunând că ar lua stalul întâi – și care doresc totodată să aibă o idee lămurită despre această fermecătoare lumină, n-au decât să privească candela aprinsă care arde sub nasul zugrăvit al patronului sau patroanei fiecărei biserici, pe când toate lumânările de lângă sfinții de clasa a doua, sunt stinse. Efectul optic este același.

După lumina electrică, vine berbecul de la bulevard, care plimbându-se zilnic pe trotuarul de la colțul hotelului Herdan și până la Fialkovski, se poate vedea fără plata vreunei taxe speciale.

Ce este acest berbec? De unde vine? Mister, mister care s-a descoperit zilele trecute de d-nul D. Sturza.

Poliția îl urmărise pas cu pas – pe berbec nu pe d-nul Sturza – dar nu putuse afla nimic.

Se constatare că de câte ori un trecător azvârlea țigara din gură, dobitocul se repezea asupra tutunului și-l mânca, ceea ce

a făcut pe d-nul Moruzi să presupună că berbecul în chestiune n-ar fi decât un agent deghizat al Regiei Monopolului tutunurilor plătit de direcțiunea acestui serviciu spre a arăta cât este de dulce și binefăcătoare marfa ieșită din fabrica de la Belvedere, și câtă puțină dreptate au cei care se plâng.

D-nul Protopopescu Dimitrie, cercetat în această privință de o comisie numită ad-hoc, a rămas mut ca d-nul I. Brătianu când îl întrebi ceva despre politica externă.

Blajin și glumeț cu bărbații, berbecul de la bulevard, amenință cu coarnele pe toate femeile care trec pe lângă el, parcă ar voi să le zică: „De la voi îmi vine podoaba ce port pe frunte“ și parcă ar voi să sfâșie pe toate ficele Evei.

D-nul Dimitrie Sturza, Ministru la Culte, căruia, precum știți, îi place să-și vâre nasul cu mult cult în toate treburile – fie zis fără rău înțeles – d-nul Sturza, împreună cu credinciosul său Haret, se puseră pe cercetări serioase și dovediră în sfârșit, cu Ovidiu în mână, misterioasa existență a berbecului de la bulevard.

Vineri după-amiază, cam pe la aprinsul lumânărilor, pe când întregul Consiliu de Miniștri, întrunit în salonul cel galben al Ministerului de Interne aștepta cu nerăbdare venirea colegului lor de la Culte, d-nul Sturza apărură galben, mișcat și, apucând de mână pe d-nul Brătianu, îi zise:

— Am descoperit un mister! Ați citit pe Ovidiu?

— Ovidiu Rudeanu, fostul prefect al conservatorilor?, îngână președintele Consiliului. Ce a făcut? La ce gazetă scrie?

— Nu, frate; Ovidiu poetul!

— Îl cunosc eu, șopti d-nul Stolojan, clipind din ochi cu semeție, Ovidiu a scris o piesă a lui Alexandri.

— Ovidiu a scris „Metamorfozele și arta de a iubi“ urmă d-nul Ministru al Cultelor. A murit de mult.

— Arta de a iubi, suspină d-nul Radu Mihaiu care s-a bucurat pururea de multă *grăsime fizică*, și de mai multă *slăbiciune sufletească* pentru sexul frumos. Arta de a iubi! Mai bine ar fi scris: *Arta de a fi iubit!*

— Lăsați glumele; chestiunea este foarte serioasă.

— Ei, spune ce zice Ovidiu al d-tale?

— Ovidiu, la cartea cincisprezece din „Metamorfozele“ sale, partea a șasea, zice:

Aut sua flamina quum vidit Cipius in unda Cornua...

— Te rog, d-le Sturza, întrerupse președintele Consiliului, nu ne vorbi nemțește, căci nu ne înțelegem bine. Spune lucru pe românește.

— Ei, pe românește curat și pe scurt, iată ce s-a întâmplat: „Cipus văzând că i-au crescut coarne, consultă zeii Romei, care-i tălmăciră această metamorfoză zicându-i: «Tu vei domni peste Roma!».” Asemănarea între acest fapt și berbecul de la bulevard este grozavă. Eu cred în metamorfoze și sunt convins că berbecul de la bulevard nu poate fi altcineva decât un răzvrătitor metamorfozat care va lua puterea din mâna d-lui Brătianu.

— Prin urmare ce este de făcut?, întrebă Consiliul înfiorat.

Să-l expulzăm, și numai astfel vom scăpa, căci Ovidiu spune că și Cipius a cerut expulzarea sa, când s-a văzut cu coarne, pentru că el nu voia să domnească.

— Cu o floare nu se face primăvară, spuse președintele Consiliului. Să luăm o măsură radicală; să expulzăm în gloată orice dobitoc cu coarne pe frunte, care s-ar găsi în România.

D-nul Sturza, gânditor, își rezemă fruntea pe mâna dreaptă, o strivi puternic cu degetele ca un om care cugetă adânc și răspunse, întristat:

— Deh!! Să mă mai gândesc!